

Ім'я користувача:
Інститут філології та масових комунікацій

ID перевірки:
1015668747

Дата перевірки:
21.06.2023 16:59:51 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
21.06.2023 17:00:22 EEST

ID користувача:
100011275

Назва документа: Перепелиця Аліна диплом

Кількість сторінок: 39 Кількість слів: 9387 Кількість символів: 68751 Розмір файлу: 130.87 KB ID файлу: 1015314052

42.9% Схожість

Найбільша схожість: 17.5% з Інтернет-джерелом (http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/viking/db/ftp/univ/gat/gat_2..)

42.1% Джерела з Інтернету 549 Сторінка 41

1.98% Джерела з Бібліотеки 112 Сторінка 42

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ

ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»

ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

КАФЕДРА ТУРИЗМУ, ДОКУМЕНТНИХ ТА

МІЖКУЛЬТУРНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Допущено до захисту

“ ” 2023 р.

Завідувач кафедри туризму,

документних та міжкультурних

комунікацій

О.А.Степанова

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

ступінь вищої освіти «бакалавр»

на тему:

ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УГОРЩИНИ ТА ЙОГО

ВИКОРИСТАННЯ

за спеціальністю 242 “Туризм”

Виконала: студентка 4 курсу,

заочної форми навчання,

групи ЗТУ-19-1

Перепелиця Аліна Володимирівна

Науковий керівник: доктор культурології,

професор Степанова Олена Анатоліївна

Київ-2023

Вступ	3
Розділ 1. Теоретичні основи розвитку туристично-рекреаційного потенціалу	6
1.1. Туристичний потенціал країни: сутність та склад	6
1.2. Туристичні ресурси як базова умова використання туристично-рекреаційного потенціалу	25
1.3. Інфраструктурна складова туристично-рекреаційного потенціалу	38
Висновки до першого розділу	42
Розділ 2. Аналіз туристичного потенціалу Угорщини	44
2.1. Характеристика Угорщини: природні умови, ресурси, історія	44
2.2. Стан туристично-рекреаційного потенціалу Угорщини	57
Висновки до другого розділу	62
Розділ 3. Бальнеологічні курорти Угорщини на світовому туристичному ринку	64
3.1. Стан та перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму Угорщини	64
3.2. Бальнеологічні комплекси, термальні курорти та купальні Угорщини	73
Висновки до третього розділу	80
Висновки	81
Список використаних джерел	85
Додатки	93

ВСТУП

Незважаючи на нестабільну політичну ситуацію в багатьох країнах, а також збільшення глобального індексу тероризму, міжнародний туризм демонструє подальше зростання. Ця тенденція спостерігається на тлі уповільнення зростання або навіть рецесії багатьох економік світу. Варто відзначити, що витрати на туризм продовжують збільшуватися протягом 10 років з одним лише винятком — у 2009 році. Так, 2022 р. на туризм було затрачено 3115 млрд дол., а на ділові поїздки — 987 млрд дол. [1].

Всесвітня рада з туризму і подорожей підрахувала, що в 2022 р. число міжнародних туристів досягло 1 млрд осіб. Цей показник став абсолютним рекордом туристичної індустрії. По суті, він підтвердив значення туризму як однієї з важливих складових світової економіки, адже на частку туризму припадає 9% світового ВВП.

Актуальність теми дослідження. Країна Угорщина у міжнародному туризмі займає своє місце – лікувально-оздоровлений туризм, 80 % території покрито оздоровчо-лікувальними водами, через що вона називається країна «гарячого ключа» Європи (входить до п'ятірки самих великих та багатих лікувальними водами країн Європи. Країна Угорщина щорічно приймає приблизно 39 млн міжнародних туристів, але з них справжні туристи — приблизно половина, решта — транзитні мандрівники, саме вони зробили цю країну 5-ю за популярністю у міжнародних туристів європейською державою. Тому, частка туризму у ВВП країни досягає 10 %, він займає 3-тє місце за обсягом надходжень до бюджету країни після сільського господарства та промисловості. Угорщина постає перед інвестором маленькою, але дуже гарною, облаштованою європейською країною.

Кожного року країну відвідують 25–30 млн туристів, що у три рази перевищує чисельність населення самої Угорщини. Це гості з

Румунії, туристи зі Словаччини, Австрії, Сербії, Чорногорії та Німеччини. Декілька десятиріч тому результати в галузі туризму країни була іншою. Угорщину частіше відвідували німці та австрійці. Тому вони стали першими відвідувати такі курорти, як Хевіз. Дотепер покоління похилого віку приїжджає підлікуватися «на води» до країни Угорщини. Молодь Німеччини та Австрії бажають відпочивати в інших країнах.

Тому за рахунок туристичної галузі в Угорщині живе весь малий бізнес, а це більше 90 % всіх підприємств, які тут. В більшості чисельність кожного підприємства не перевищує п'яти-шести осіб.

Питанням розвитку туристичної політики світу присвячено праці провідних українських та закордонних вчених. Зокрема, дослідження тенденцій та закономірностей в цьому складному процесі висвітлено в роботах Н. Антонюк, М. Біль, А. Голікова, О. Любіцевої, М. Мальської, І. Писаревського, А. Парфіненка та ін.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку туристично-рекреаційного потенціалу Угорщини.

Для досягнення цієї мети нами визначені та розв'язані наступні наукові завдання:

- розкрити зміст та складові туристичного потенціалу регіону,
- описати особливості туристичних ресурсів як базової умови розвитку туристично-рекреаційного потенціалу,
- розкрити поняття інфраструктурної складової туристично-рекреаційного потенціалу,
- надати характеристику ресурсам Угорщини,
- проаналізувати туристичний-рекреаційний потенціал Угорщини,
- уточнити сучасний стан та перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму Угорщини;
- описати бальнеологічні комплекси, термальні курорти та купальні Угорщини.

Предметом дослідження є туристично-рекреаційний потенціал Угорщини.

Об'єктом дослідження: сучасний стан та напрями розвитку перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму Угорщини.

Методи дослідження. В процесі дослідження даних питань використовувались такі методи, як: збирання первинної інформації, аналіз наукових джерел літератури, групування і систематизація вихідних даних предмету, дослідження, методи й моделювання, а також спостереження за керуванням і діяльністю підприємств та організацій. В процесі обробки інформації використовувались джерела літератури вітчизняних та зарубіжних авторів, закони та законодавчі акти України.

Апробація матеріалів дослідження. Основні висновки роботи викладені у тезах доповіді на XVI Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів і молодих вчених "Молодь: освіта, наука, духовність".

Структура та обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків і викладена на 92 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УГОРЩИНИ

2.1. Характеристика Угорщини: природні умови, ресурси, історія

Країна Угорщина (рідше Мадярщина) – держава центральної частини Європи, у Тисо-Дунайській низовині, межує зі Словаччиною на півночі, з Україною – на північному сході (спільний кордон 105 км.), з Румунією – на південному заході та Австрією – на заході. Оточена горами Альп, Карпат та Дінар. Країна є середньою за величиною державою – членом Європейського Союзу. Територіальні води відсутні. Займає територію у 93 тис. км² (майже 1% від площі Європи). Найбільша протяжність з півночі на південь — 268 км, із заходу на схід — 528 км [7, с. 56].

Офіційна назва — Угорська Республіка.

Столиця Угорщини — Будапешт (Budapest).

Населення Будапешта налічує 10 млн. осіб. Площа міста — 525 км². Будапешт розташований на обох берегах Дунаю на Середньодунайській низовині. Клімат помірно-континентальний. Середні температури січня коливаються від 0° до -3°C, середня температура липня — +21°C [7, с. 65].

Столиця відома з римських часів (Аквінкум). Вона охоплює історичні частини — Пешт, Буду та Обуду, що у 1872 р. були об'єднані в єдине місто. З 50-х років XIV ст. Буда — столиця Угорського королівства, у 1541—1686 рр. перебувала під владою Габсбургів. З 1867 р. стає столицею Угорського королівства, з 1918 р. — незалежної Угорщини [8, с. 16].

Столиця Будапешт — промисловий центр країни, в ній працюють підприємства багатьох галузей, а саме: фармацевтична, хімічна, машинобудування (приладобудування, електротехніка, транспортне, тракторобудування), текстильна, гумова, швейна, поліграфічна, харчова. У столиці розташований транспортний вузол країни: міжнародний аеропорт Феріхедь, річковий порт, автомобільні і залізничні комунікації, метрополітен [8, с. 35].

Історико-туристичним пам'яткам належать залишки римського поселення Аквінкум (I—IV ст., нині музей), готичні житлові будинки (XIV ст.), церква Богоматері (Матяша, XIII—XV ст.), Королівський палац (XIII—XVIII ст.), церква св. Гани (1740—1762), парламент (1884—1904), Національний музей (1837—1847) та інше [8, с. 47].

Країна Угорщина є парламентською республікою. Глава держави — президент, який обирається парламентом на 4 роки. Законодавча влада належить однопалатним Державним зборам у складі 386 депутатів, обраних загальними прямими виборами на 4 роки. Вищим органом виконавчої влади є уряд на чолі з прем'єр-міністром [8, с. 47].

Країна є унітарною державою, поділеною на 19 областей (медье), 6 міських округів разом із столицею [8, с. 48].

Першого травня 2004 року Угорщина увійшла до Європейського союзу. Нині є учасницею Ради Європи та Центральноєвропейської асоціації вільної торгівлі. У березні 1999 р. країну було прийнято до НАТО [8, с. 57].

Природні ресурси країни сприяють суспільно-економічному розвитку та створенню рекреаційних зон [9, с. 10].

Особливості рельєфу Угорщини полягає в тому, що вона займає більшу частину півночі Середньодунайської рівнини, оточеної на заході Альпами, а на сході та півночі — Карпатами. На більшій частині правобережжя Дунаю розташована Дунаїгуль — розчленована рівнина (висота 150—200 м), пересічена смугою середньовисотних гір. На північному заході знаходиться Мала Угорська рівнина (Кішальфельд) висотою 120—180 м, яку на заході оточують передгір'я Альп (500—800 м) [9, с. 34].

На унікальність клімату країни впливають західні вітри і географічне положення усередині гірської дуги Карпат. Вони затримують холодні повітряні маси з північного сходу, тому зима тут м'яка, літо тривале й жарке. Температура липня становить +24,7°C, яка є середньою влітку, у січні - 4°C. Природніх опадів випадає до 900 мм на півдні та 450 мм у середині країни. Сама максимальна кількість опадів характерна для початку літа та осені. Сніг узимку випадає в горах [9, с. 45].

Республіка Угорщина розташовується у басейні Дунаю, який має довжину у межах країни 417 км. До басейну впадає більшість рік країни, у т. ч. Тиса, довжина якої понад 600 км. На території країни розташовані майже 1200 природних та штучних озер, найбільшим з яких є Балатон (площа поверхні — понад 600 км², довжина — 78 км, найбільша ширина — 15 км). Балатон - озеро з середньою глибиною 3 м, тому влітку вода добре прогрівається, в середньому до +26°C. Справжнє багатство країни — її гарячі джерела та мінеральні води [9, с. 54].

Запаси мінеральних добрив у країні проявляється запасами бокситів у Дунантульському середньогір'ї (понад 100 млн. т) країна посідає одне з провідних місць на Європейському континенті. В країні знаходяться значні поклади міді, а також невеликі родовища бурого та кам'яного вугілля (запаси понад 2 млрд. т), нафти й газу, поліметалевих руд. На півдні Угорщини знайдені уранові руди. Країна цілком забезпечена будівельною сировиною [9, с. 56].

На флору Угорщини дуже мала вплив антропогенні фактори – дія людини. Масиви лісів, зокрема листяні (дуб, береза, липа та каштан), розташовані на схилах гір вище 300—400 м, займають нині лише 13% площі. [9, с. 58]

Фауністичний світ має наступних представників: олені, дикі кабанани, лисиці, зайці, ховрахи, лісові та степові птахи (лелеки, журавлі і ластівки).

Ландшафти Угорщини є дуже різнобарвні. Існують заповідні зони: півострів Тихань на Балатоні (давні споруди, лікувальні джерела), на північному березі — джерела та недіючі вулкани, на південному заході знаходиться Киш-Балатон — болотиста низовина зі збереженою природою. У центрі Альфельду розташовано кілька національних парків. На півночі від ріки Шайо знаходиться велика сталактитова печера Аггелек [9, с. 56]

Угорське населення походить від фінно-угорських етносів, прабатьківщина яких, як вважається, була на східних схилах Уральських гір [11, с. 34].

В Угорщині проживають біля 10 млн. осіб (2022). На даний час на планеті приблизно проживає 15млн. угорців. Багато селяться за межами країнами, тому що має дуже цікаву історію створення країни [11, с. 36] .

96% жителів Угорщини розмовляють угорською, яка відноситься до фінно-угорської мови [11, с. 46] .

Для Угорщини є цікавими демографічні властивості, тому що для них є характерний від'ємний природний приріст населення (-0,26% у 2014). Народжуваність становить 9,79‰, смертність — 13,19‰. Середня тривалість життя чоловіків — 68,1 року, жінок — 76,8 року. Частка осіб старше 65 років сягає майже 15%, молодого населення — 16%. В Угорщині кількість жінок на 7% переважає чисельність чоловіків [12, с. 44] .

Республіка є країною з однією національністю, майже 90% її населення представлено угорцями (мадярами). До національних меншин належать цигани (4%), німці (2,6%), серби (2%), словаки (0,8%), румуни (0,7%) [12, с. 46] .

Майже 67% населення країни є католиками (більша їх частина зосереджена у північних та західних районах країни). На сході республіки проживають кальвіністи (1/5 частина населення). Інші християнські меншини є лютеранами (5%), іудеями (1%), православними, уніатами [13, с. 43] .

В Угорщині мешканці розташовані рівномірно, середня густина становить 110 осіб/км². Розташованість змінюється лише у деяких гірських місцевостях або на територіях із піщаними ґрунтами. Міське населення (65%). В країні налічується 9 міст, населення яких перевищує 100 тис. осіб, серед них Будапешт (понад 2 млн. осіб), Дебрецен (215 тис.), Сегед (197 тис.), Мішкольц (194 тис.), Печ (171 тис.) та ін. У селах проживає 2/5 населення. Невеликі села знаходяться здебільшого у передгір'ях та гірських районах, а також у північній Угорщині, а на території Альфельду — великі. Поблизу Балатону і у горах Матра сконцентровані курортні поселення, а навкруги великих міст і в околицях Будапешта виникли «спальні» райони [13, с. 46] .

Кількість активного населення в економічному плані є 4,17 млн. осіб. У 2014 р. 27% працюючих було зайнято у промисловості, 15% — в охороні здоров'я, соціальній інфраструктурі та культурі, 6% — у сільському господарстві, 13% — у торгівлі тощо. На початку 90-х років XX ст., коли відбувся перехід до ринкових відносин, все це призвело до різкого зростання

рівня безробіття, однак з 1994 р. він повільно знижується і в 2014 р. становив 5,9% [13, с. 48].

Країна Угорщина стабільно прямує до ринкових перетворень. Вона має розвинуту інфраструктуру та високий кваліфікаційний рівень мешканців, які працюють [13, с. 58].

На сьогодні економічна дійсність полягає у тому, що у 1990 р. Угорщина взяла курс на вільну ринкову економіку. Тільки у 1995 р. почалися глобальні перетворення. Впровадження ринкової економіки здійснювалося таким чином, що зменшувалися частки власності держави, підвищувалися зарубіжні внески і скасовувалися перепони щоб звільнити ринок та ввести прозоре суперництво [13, с. 60].

На сьогодні майже всі державні статки в країні мають приватизацію. У 2014 р. на власні організації припадало 85% ВВП країни. Велика кількість інвесторів великих фірм є іноземцями. Частка іноземних інвесторів забезпечила 60% усіх надходжень до державного фонду від приватизації. Загальна сума прямих іноземних інвестицій, у т. ч. в новостворені підприємства, на 2012 р. сягала 18,5 млрд. дол. [13, с. 61].

В Угорщині промислова індустрія є головною сферою господарювання, в ній зменшується частина видобувної та активно збільшується частина машинобудівної і хімічної галузі [14, с. 23].

Країна не забезпечена достатньою паливно-енергетичним комплексом, тому вона не має достатніх економічних енергоресурсів. Внаслідок цього розмір їх імпорту збільшуються. Вугілля завозять з Польщі, вугільні брикети — з Німеччини. Підготовка власних маленьких покладів нафти сконцетровано на південному заході Дунаю та на сході Альфельду. Осередками нафтопереробки є Сазгаломбатта та Тисауйвареш, що розміщені поблизу нафтопроводу «Дружба» [14, с. 66].

Основна спрямованість розвитку електроенергетики є спорудження ТЕС (61%) та АЕС (38%). У 1982 р. споруджено найперший енергоблок (нині 4 реактори) АЕС «Пакш» на узбережжі Дунаю, проектною потужністю 4 млн.

кВт. Виробництво електроенергії у 2004 р. становило 30,07 млрд. кВт-год [14, с. 66].

У Північній частині країни побудовано найпершу металургійну базу Угорщини — комбінати в містах Мішкольц та Озу, які виготовляють відмінну сталь (1,7 млн. т) та прокат. Комбінат в Дунауйвароші доставляє на внутрішній ринок третину виробництва чавуну і половину труб. Кольорова металургія представлена алюмінієвою промисловістю (87 тис. т) у Дунаутулі та Будапешті.

Індустрія машинобудування є головною в економіці країни. Бурхливими темпами піднімається виробництво вакуумної техніки, приладобудування (медичне і дослідницьке обладнання), устаткування для промисловості харчування та сільськогосподарських машин. перспективні галузі: виробництво телекомунікаційних засобів й автомобільного устаткування. Країна спеціалізується на виробництві транспортних засобів: реконструйований і розширений завод «Ікарус» у Будапешті, Чепельський автомобільний завод. Угорщина посідає провідну позицію з виробництва моторів для легкових автомобілів [14, с. 69].

Угорщина — країна яка відома у всьому світі, як фармацевтична держава, найбільшими фармацевтичними підприємствами є «Гедеон Ріхтер» (одне з найбільших підприємств в Угорщині та Східній Європі), «Хіноїн», «Егіс», «Біогал» та ін. Виробництво мінеральних добрив, пластмас та синтетичних волокон, виготовляються барвники, сірчана кислота, побутова хімія тощо [14, с. 67].

Динамічно розвивається паперова промисловість у Будапешті, Дунауйвароші, Лабатлані. У великих містах функціонують меблеві фабрики [14, с. 68].

Текстильна промисловість, як галузь легкої промисловості (бавовняні, шовкові та вовняні тканини) зосереджена також у Будапешті та Дьйорі. Головним центром килимарства є Сегед. Швейні підприємства працюють у невеликих містах. Головний центр виробництва взуття — Будапешт [14, с. 78].

Сама розвинута індустрія це борошномельна та м'ясна (Будапешт та міста Альфельду). Великого розвитку набули цукрова, молочна, маргаринова, консервна, тютюнова промисловість. Всесвітньовідомі угорські вина, консервовані овочі, соки, олія, угорські ковбаси [14, с. 79].

Угіддя сільських господарств займають 70% території країни. На городи, фруктові сади та виноградники припадає лише 5% угідь. Майже 50% всієї площі землі (4689 тис. га), у т. ч. 54% родючої землі та 57% орних земель, споживають одноосібні власники [22, с. 26].

Індустрія рослинності є головною в аграрній ділянці та має спеціалізацію на виведенні нових сортів зернових культур, якими зайнято 2/3 орних земель. Основними культурами є пшениця та кукурудза (Середньодунайська низовина). Валовий збір зернових сягає до 12 млн. т. Із технічних культур вирощують цукровий буряк (Кишальфельд), коноплю, льон, тютюн. Значні площі відведені під овочеві (збір — 1,4 млн. т) і фруктові культури (1,6 млн. т), виноградники (570 тис. т). Значна кількість виноградників осередкована у Дунаутулі, на сонячних схилах Середньогір'я, у передгір'ях Карпат, особливо на схилах вулканічної гори Токай. В створенні винної продукції мають переваги столові вина із сортів винограду, які вирощуються на піщаних ґрунтах межиріччя Дунаю і Тиси [22, с. 30].

В Угорщині індустрія тваринництва покриває 47% валової сільськогосподарської продукції. Характерне значення є свинарство, вирощування великої рогатої худоби та птахівництво. В країні нараховується близько 5 млн. голів свиней, 1 млн. овець, 900 тис. голів великої рогатої худоби та 31 млн. птиці. Щорічно в країні виробляється понад 960 тис. т м'яса [22, с. 36].

В країні потроху відроджується лісова промисловість, а саме ліси, які вкривають площу більш ніж 1,6 млн. га. Запасання промислової деревини — 2,3 млн. м³. Кожного року Україна імпортує значну кількість лісоматеріалів [22, с. 44].

Також в країні розводять рибні ставки, в яких є мальки, займають понад 25,3 тис. га (0,3% усієї території країни). Рибу для комерційних цілей

виловлюють також у Дунаї та на озері Балатон. Виллов риби (насамперед коропа) сягає 20 тис. т [22, с. 50].

Республіка Угорщина має велику транспортну мережу, в якій головними є залізниці та автомобільний транспорт. На залізницю йде головна частка всіх перевезень. У вантажоперевезеннях головними є паливна сировина. Головним залізничним вузлом є Будапешт, тому що тут відбувається розходження в усі напрямки основних магістралі. Довжина залізниці, яка експлуатується — 7937 км, електрифіковано — 2628 км (2013) [25, с.24] .

Індустрія автомобільної галузі — найбільш розвинута у транспортній інфраструктурі. Шосейні та ґрунтові дороги, які експлуатуються становить 188,2 тис. км. Парк автомобільного транспорту налічує 2,2 млн. пасажирських та 310 тис. вантажних машин. Сама головна мережа автомобільних доріг характерна для північно-західних районів та Передкарпаття [25, с. 26].

Велике значення у перевезеннях має річковий транспорт. Велика частина його вантажообігу приходить на судноплавний у межах країни Дунай. Узбережжя має збудовані головні порти в Будапешті та Дунауйвароші. Канал Шіо поєднує Дунай з озером Балатон [25, с. 27]. .

Світові перевезення авіалініями забезпечує аеропорт «Фегереш» біля Будапештом. Авіаційна компанія «Малев» була заснована в 1946 р.

Також має місце розвитку трубопровідного транспорту, який займає магістральні нафтопроводи — 990 км, газопроводів — 4397 км [25, с. 29].

Зовнішня торгівля. Обсяги експорту становили 54,6 млрд. дол. (2004). Експортують переважно машинне і транспортне обладнання, одяг, взуття, хімічні продукти, ліки, нафтопродукти, залізо та сталь. Головні товари імпорту (29,5 млрд. дол. у 2004 р.) — нафта і нафтопродукти, природний газ, текстиль та вироби з нього, залізо й сталь, машини, засоби транспортування і запасні частини до них.

Головними торговельними партнерами Угорщини є Німеччина, Австрія, Італія та Росія. Поліпшуються економічні відносини з Україною. У 2004 р. зовнішньоторговельний баланс між двома країнами збільшився до 1169 млн. дол.

Створення культури Угорщини має збіг з прийняттям угорського населення християнства наприкінці X ст [46, с. 16].

Культура нації не може створюватися без освіти. В Угорщині школу потрібно ходити дітям віком від 6 до 16 років. Вищих навчальних закладів у країні налічується 87, навчається біля 107 тис. слухачів. Найдавніший університет країни у м. Печ було засновано в 1367 р., Будапештський — в 1635 р. [46, с. 26].

В кінці 90-х років XX ст. у країні працювало 46 театрів, у т. ч. 26 — у Будапешті. Значущим є театр Йозефа Катона, театр сміху (Вігсінгаз) і театр Радноти (Національний театр). Будапештське філармонічне товариство було створене в 1853 р., Музична академія — в 1875 р., Державний оперний театр — у 1884 р [46, с. 30].

Найпершою бібліотекою країни, де знаходиться книжковий каталог з 1090 р., була бібліотека бенедиктинського монастиря Паннонхалма. Головна бібліотека країни — Національна бібліотека ім. Сеченї (1801), яка нараховує у фондах понад 7 млн. томів. Також має місце існування 755 музеїв, з яких 89 знаходяться у Будапешті: Угорський національний музей (1801) колекцією з історії угорської культури, Музей мистецтв, Музей природознавства тощо. Музей християнства в Естергомі — надзвичайна скарбниця церковного мистецтва та виняткових доісторичних рукописів [46, с. 34].

В республіці також зосереджені пам'ятки архітектури різних епох — Шопрон в Трансданубії на схилах Альп (готична церква, що існувала до турецької навали); пам'ятки римської провінції Паннонія (Сомбатгей); Естергом — старовинна столиця країни, де містяться резиденція голови католицької церкви та розташований найбільший в країні собор з куполом; Королівський палац XII ст. з капелою та ренесансною залю XV ст.; Секешфегервар — столиця країни до навали турків, де розташований музей під відкритим небом («Парк руїн») та ін. [46, с. 35].

Кожного року відбуваються різноманітні фестивалі — музичні, театральні, танцювальні, народної творчості і квіткові карнавали.

Кухня Угорщини знана своїм гуляшем, токайським вином і делікатесним перцем паприкою [46, с. 54].

З 90-х років XX ст. примножується кількість місць у готельних комплексах країни (з 56 тис. до 95 тис.), у пансіонатах (з 12,5 тис. до 38 тис.). Кожного року країну відвідують майже 25 млн. туристів, які приносять біля 3 млрд. дол. прибутку.

На сьогодні Угорщина стає особливим центром туристичної діяльності Європи. Туристів ваблять природні скарбниці, такі як джерела лікувально-оздоровчих вод, колоритне озеро Балатон, сталактитові печери, а також історико-культурна спадщина країни.

Історія Угорщини після політичного перетворення та соціально-економічних змін на зламі 80—90-х років зусилля уряду Й. Антала, які були направлені на процвітання демократичних процесів, перехід до соціально орієнтованої ринкової економіки та входження країни до НАТО та ЄС. УДФ виступав за поступовий перехід до відкритих ринків, але економічні зміни на початку 1990-х призвели до зниження рівня життя для більшості людей в Угорщині. У 1991 році більшість державних субсидій були скасовані, що призвело до серйозної економічної рецесії та жорсткої бюджетної економії, необхідної для зниження інфляції і стимулювання інвестицій. Угорська соціалістична партія (УСП), що складається в значній частині з колишніх комуністів, таких як її лідер Дьюла Горн, виграла вибори 1994 р. і сформувала коаліційний уряд з лібералами [46, с. 29].

У 1998 році відбулись нові парламентські вибори. Прем'єр-міністром став Віктор Орбан, що пролонгував політику своїх попередників. На цих виборах 2000 року переміг Ференц Мадл. Упродовж цього часу усі чотири головні політичні партії виступали за економічну лібералізацію та тісні зв'язки із Заходом. Угорщина вступила в НАТО в 1999 році, одразу після участі в югославських війнах. У 1998 році Євросоюз почав перемовини з Угорщиною про повноправне членство. На національному референдумі 2003 року 85 % угорців проголосували за приєднання до Європейського союзу, що і сталося 1 травня 2004-го [46, с. 40].

2.2. Стан туристичного потенціалу Угорщини

Країна Угорщина здобуває доходи у декілька мільярдів доларів кожного року від туристичної діяльності. Політика уряду країни направляє на здійснення можливостей у сфері туризму. 80 % площі Угорщини мають лікувально-оздоровлювальні води, тому вона отримала звання «гарячого ключа» Європи (входить до п'ятірки найбагатших термальними водами європейських країн).

Кожного року до країни прибуває майже 39 млн. зарубіжних туристів. Тому, частка туризму у ВВП країни досягає 10 %, він займає 3-тє місце за обсягом надходжень до бюджету після промисловості та сільського господарства.

У 1989 р. угорський уряд признавав піднесення індустрії туризму стратегічним питанням і на рівні урядових ініціатив у так званому «Плані Сечені» було зафіксовано можливості розвитку туристичного сектора національної економіки. На здійснення «Плану Сечені», який завбачає підвищення ефективності міжнародного туризму за рахунок поліпшення туристичного обслуговування, стабілізацію галузі за рахунок внутрішнього туризму та залучення туристів, кошти виділяються з державного бюджету, а також підприємцями. Головний акцент роблять на розвиток бальнеологічного, курортного та лікувального туризму. Тому залучають в Угорщину туристів завдяки тому, що відбувається головна активна рекламно - інформаційна діяльність у сфері туристичної діяльності за кордоном [7].

Завдяки інформації Угорського національного туристичного офісу піднесення розвитку угорського туризму припав на 90-ті рр. XX ст. Величезна роль припадає на якість рекреаційних послуг, їх різноманітності. Розпочалося будівництво великої кількості нових готельних комплексів. Уряд країни усвідомив важливість рекреації для економіки країни і тому збільшили кількість інвестицій у цю галузь, у тому числі іноземних. Багато готелів увійшли до міжнародних готельних мереж [22].

Національний туристичний офіс Угорщини став угорською туристичною службою; далі у 1996 р. переформується на секретаріат з туристичної галузі при Міністерстві промисловості та торгівлі. У 2003 р. у липні правління індустрією туризму перейшло до державного секретаріату з туризму при міністерстві

економіки та транспорту; міністр економіки заснував дорадчу організацію, яка називалася національною радою з туризму так важливі питання галузі обговорювалися на відкритих засіданнях Ради з туризму у парламенті. Виконавчі комітети з туризму були замінені регіональними туристичними радами, регіональними маркетинговими директоріями та проектними бюро, а кількість рекреаційно-довідкових офісів збільшилась до ста. Значно збільшилась кількість закордонних туристичних представництв Угорщини [23].

Туризм в країні налаштовується завдяки реалізації переважно її головної організації – «Угорщина-туризм». Формалізація цієї організації є акціонерним товариством і перебуває в структурі Міністерства економіки Угорщини. Діяльність угорської організації зосереджена виключно на просуванні на внутрішньому та міжнародних ринках національного туристичного продукту. Туристичні підприємства Угорщини відкриті у 23 країнах світу. Велика потужна робота здійснюється в Австрії і Німеччині, тому ці країни є в пріоритеті для угорського туристичного бізнесу [7].

В Угорщині у 1992 р. створюється професійна асоціація Hungarian Baths Association, яка з 1998 року є постійним членом Європейської SPA Асоціації (ESPA). Наразі асоціація об'єднує 186 членів. Глікувально-оздоровчий внутрішній туризм є головним напрямом розвитку країни, тому він є частиною надходжень від туризму в Угорщині. Внутрішній туризм показав динаміку приросту у 2005 році. Тому з даними Угорського Центрального Статистичного офісу кількість мандрівників збільшилась на 5,3%, на 3,5% збільшилася кількість ліжко-ночей. У wellness-готелях кількість ліжко-ночей збільшилася у двічі і SPA-готелі також піднялися за цими показниками (+ 13,1%) [13].

В наслідок планової політики держави в сфері туристичного бізнесу кількість туристичних підприємств в Угорщині, які мають ліцензії на туристичну діяльність, збільшується кожного року, попри кризових явищ в економіці. Тому, якщо в 2005 р. було зареєстровано 1129 таких компаній і фірм, то в 2006 р. — 1187, у 2007 р. — 1184, у 2008 р. — 1190, а в 2009 р. — 1212 [14].

Акурат завдяки туристичній діяльності в Угорщині живе весь малий бізнес, а це більше 90 % всіх підприємств, що працюють у країні. Але в основному чисельність кожного підприємства не перевищує п'яти-шести осіб.

Згідно анкетування компанії «Угорщина-Туризм», у 2010 р. 52 % угорців відпочивали на території країни, у першу чергу на озері Балатон. Багато відвідувань відбулося до середини країни до рідних та знайомих — 39,9 %. Тому, кількості 73,8 % угорців проживали безкоштовно у родичів або знайомих. Потім за поширенням буде проживання у готелях та апартаментах. 18,3 % анкетованих здійснювали відпочинок на березі водойм, 23,5 % опитуваних здійснювали подорож протягом декількох днів за кордоном, з них 13,2 % — у Австрії, 12,2 % — у Хорватії, 11,4 % — у Румунії, 8,5 % — в Італії. За межами Європейського континенту відпустку проводили 10,2 % анкетованих угорських громадян, але всі поїздки відбувалися у літні місяці. З усіх анкетованих 68 % взяли участь в поїздки одного дня. Серед цих поїздок за рубіж головне місце займає Австрія, на другому — Словаччина [12].

У 2012 році частка зарубіжних туристичних прибуттів до Угорщини склало 14,9 млн. (+ 9,2% у порівнянні з 2011 роком), в той час як витрати відвідувачів досягли 2 796 мільйонів євро(-7,9% Порівняно з 2011) [18].

Дуже вигідне географічне розташування Угорщини у центрі Європи допомагає заохочувати туристів із країн з якими межує Угорщина, як в літній, так і в зимовий періоди. Для активізації розвитку туристичної діяльності в Угорщині проводяться дві міжнародні туристичні виставки. Перша — весняна — «Подорожі», вона розрахована на рекламну пропозицію літнього відпочинку в Угорщині та інших країнах. Друга — осіння — «Зимовий туризм, пригоди і розваги. Спортивний інвентар та одяг для зимових видів спорту», яка розрахована на зимовий відпочинок [18].

Рекреаційна галузь Угорщини має вагомий вплив на економіку країни. Внесок до ВВП країни від рекреаційної галузі самий великий серед країн Європейського Союзу. При аналізі досвіду з приводу створення рекреаційної галузі робимо висновок, для цієї країни притаманна третя модель державної участі в узгодження головної складової національної економіки. Ця

модель ще називається «європейською» моделлю участі держави в розвитку галузі рекреації та туризму. Третя модель є максимально допустимою і для нашої держави.

Сьогодні в Угорщині відбувається туристичний підйом. Золтан Гуллер, керуючий директор Угорського агентства з туризму (MTÜ), говорить, що в країні туризм зростає з 2010 року. Завдяки динамічному росту у 2021 році туристична галузь досягла позначки майже в 30 млн. гостей, що робить ближчою стратегічну мету 2030 року – щоб до угорців приїхали туристи 50 мільйонів ночей. І варто сказати, угорський уряд все робить, щоб цю ідею втілити в життя.

Заданими, опублікованими Центральним статистичним управлінням (KSH), кількість ночей, проведених іноземними відвідувачами у країні, у 2021 році склала 7,3, а загальний оборот галузі зріс на 5,4%. Для порівняння: до України в 2021 році прибули 14,4 млн. іноземців, а середнє перебування іноземця в Києві – 2–3 дні.

В Угорщині туризм безпосередньо впливає на загальний обсяг продажів комерційних приміщень – він склав майже 430 млрд. форинтів (\$ 1,5 млрд.) Причому в Будапешті ціна готельного номера за рік збільшилася на 14%. Рівень заповнюваності готелів зріс на 3,5 процентних пункти до 60,2%.

Угорський прем'єр-міністра Янош Лазар говорить, що туризм – це одна з найприбутковіших галузей. Тому вирішено розвивати його в Східній Угорщині, щоб та також стала туристичним напрямком, і таким чином може зрости частка туризму у ВВП. З цією метою прийнято рішення виділити фінансування у розмірі 9,5 млрд. форинтів (\$ 33 млн.).

Наприклад, у місті Мако планують відкрити SPA-салони, готелі, зони відпочинку, парк розваг, величезний безкоштовний басейн. Також є плани з відкриття екологічно чистих парків – з кришталево чистою водою та печерами зі сталактитами в окрузі Бараня. За оцінками Агентства з туризму Угорщини, спочатку туристичний фонд збільшиться до тисячі готельних місць.

Навіть більше – чиновники рапортують, що внутрішній угорський туризм також зростає. У Будапешті число внутрішніх туристів зросло більш ніж на

25%, а в районі озера Балатон зростання кількості прибулих туристів перевищило 22%.

На думку угорських чиновників, останній показник також важливий ще й тим, що це місце має бути визнане як вітчизняними, так і іноземними туристами. Сезон на Балатоні припадає не тільки на липень та серпень, а й на зиму, особливо на січень.

«Угорщина – безпечна країна, а безпечні країни – це майбутнє у сфері туризму й гостинності», – підкреслив Гуллер.

Центральне статистичне управління (KSH) прогнозує, що у 2022 році постійальці будуть залишатися в країні на 9 днів. Такий довгий уїк-енд може збільшити дохід до 10%. До слова, в Угорщині частка туризму й ВВП становить 10%. Угорці прогнозують збільшення цієї частки до 16% на момент 2020 року. В Україні за підсумками 2022 року частка туристичної галузі склала 1,5% ВВП.

З початку цього року уряд пішов далі й запропонував ввести найбільшу та всебічну програму розвитку туризму, в ході якої для розвитку трьох основних туристичних регіонів буде виділено 500 млрд. форинтів (\$ 1,7 млрд.).

Розширення туризму підтримується не тільки великою кількістю субсидій, а й скороченням податків: ПДВ на готельне обслуговування буде продовжувати знижуватися – з 18% у січні цього року до 5% у 2019 році. В обмін на скорочення ПДВ уряд очікує, що заробітна плата працівників туристичного сектору значно зросте.

Успіхи Угорщини в туристичній галузі не залишились непоміченими. Цього року Всесвітня туристична організація ООН провела Всесвітній день туризму в Будапешті, немов показуючи, який величезний туристичний потенціал у країні та як важливо ним скористатися.

Висновки до другого розділу

Сьогодні в Угорщині відбувається туристичний підйом. Придатне географічне положення Угорщини у центрі Європейської країни допомагає заохочувати туристів із сусідніх країн як в літній, так і в зимовий періоди. З метою збільшення піднесення туристичної галузі, в Угорщині відбувається дві

міжнародні туристичні виставки. Перша — весняна — «Подорожі», яка в основному рекомендована на рекламу літнього відпочинку в Угорщині та інших державах. Друга — осіння — «Зимовий туризм, пригоди і розваги. Спортивний інвентар та одяг для зимових видів спорту», яка спрямована на зимовий відпочинок. Галузь рекреації Угорщини має вагомий вплив на економіку країни. Вклад до ВВП країни від рекреаційної галузі головний у країнах Європейського Союзу. Виходячи з дослідження щодо розвитку рекреаційної галузі робимо висновок, що для цієї держава притаманна третя модель державної участі в узгодженні головної частини світової економіки.

В наслідок спрямованій політиці держави в галузі туристичного бізнесу кількість туристичних підприємств в Угорщині, які мають ліцензії на туристичну діяльність, підвищується кожного року, не дивлячись на гострі явища в економіці.

Лікувально-оздоровча туристична галузь є головним напрямом розвитку держави, тому що приходить велика частка надходжень від туризму в Угорщині.

Успіхи Угорщини в туристичній галузі не залишилися непоміченими. Цього року Всесвітня туристична організація ООН провела Всесвітній день туризму в Будапешті, немов показуючи, який величезний туристичний потенціал у країни та як важливо ним скористатися.

РОЗДІЛ 3. БАЛЬНЕОЛОГІЧНІ КУРОРТИ УГОРЩИНИ НА СВІТОВОМУ ТУРИСТИЧНОМУ РИНКУ

3.1. Стан та перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму Угорщини

Сьогодення переважно цивілізованих держав світу провадиться процесами глобалізації, урбанізації, надходженням великого обсягу інформації, часто погіршенням екологічної ситуації. Всі чинники і праця в гамірних, які заповнені атмосферою однастайності щоденних робіт призводить до накопичення втоми, фізичного та психологічного характеру, це все приводить до погіршення здоров'я людини, знижує її суспільну, робочу та життєву активність. Піклування про охорону та укріплення здоров'я населення на сьогодні займає перше місце щодо пріоритетів цивілізованого суспільства. Тому що великий потенціал фізичної та розумової діяльності людей слугує передумовою їх повноцінного життя. Спочин, як і праця, є складовою життєдіяльності людини. Тому ці завдання цілеспрямовані вирішувати санаторно-лікувальна курортна туристична рекреаційна система.

На сьогодні курортна рекреаційно-туристична галузь забезпечує майже 10% міжнародного валового продукту, вкладень, робочих місць та споживчих витрат. Глобальна екологічна та економічна криза серйозно підвищила інтерес до рекреаційних можливостей курортної медицини, що оптимально впливає на стан трудових ресурсів. На початку III-го тисячоліття людство знову звернулося до природних методів оздоровлення. Одним із масових, популярних та найбільш давніх (відомих з античних часів) напрямків медичного туризму є лікувально-оздоровчий туризм. Важливим осередком, де останнім часом швидкими темпами розвивається лікувально-оздоровчий туризм є Угорщина. Вона займає невелику площу та містить чимало бальнеологічних ресурсів, які стали основою для створення великої кількості бальнеологічних курортів.

Чималою потребою в країні на даний час є впровадження оздоровлювальних та екскурсійних турів – великою популярністю відвідувачів є озера Балатон і Хевіз або столицю Будапешт. Столиця Угорщини – безсумнівний лідер по екскурсіям, але, як правило, «компанію» їй складають всі історичні міста країни. Так само, є популярними комбіновані програми, наприклад, Будапешт-Відень або Будапешт-Прага. Великого розвитку в країні має і подієвий та місе-туризм. Відбувся перерозподіл туристичного потоку до Європи, і Угорщина відчула це на собі. Ніколи ще вона не отримувала стільки запитів на проведення міжнародних конференцій та симпозіумів, як у 2011 році. До того ж, величезною популярністю користується відвідування світових змагань («Формула-1») та фестивалів (фестиваль «Сігет»).

Але великий внесок на туристичному ринку країни все ж таки має лікувально-оздоровчий туризм. Угорщина входить до п'ятірки країн світу (Японія, Ісландія, Італія і Франція), за величезними розвіданими запасами термальної і лікувальної води. До того ж до Ісландії досить дорого подорожувати, тоді як тури Мадярщиною можуть задовольнити майже всіх користувачів туристичних послуг. Наприклад, відпочинок там коштує приблизно стільки, скільки на Чорноморському узбережжі Криму. Дуже важливо є і те, що курорти розташовані у мальовничих місцях, де можна побачити римські руїни та середньовічні містечка, які занесені до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО [9].

На території республіки зареєстровано 1372 термальні джерела, 81 джерело мінеральних вод, 315 джерел лікувальних вод, 5 лікувальних печер, 5 місць видобування лікувальної грязі, 1 мофета (суха купальня), 385 населених пунктів з термальними купальнями, 13 всесвітньовідомих термальних курортів, 39 атестованих лікувальних купалень, 9 з яких розташовано у Будапешті. У 1937 р. на Міжнародній Конференції у справах купалень був обраний купальною столицею світу [9].

Лікувальні води мають різний хімічний склад, але основна спеціалізація курортів Угорщини все таки є лікування та реабілітація при захворюваннях опорно-рухового апарату, гінекологічних та дерматологічних проблем. Окрім джерел, є також єдине в світі придатне для купання термальне озеро Хевіз з цілющими грязями.

Також на сьогоднішній день серед основних напрямів туризму в Європі діловий, релігійний, спортивно-оздоровчий, круїзний. Величезним попитом вживання є саме лікувально-оздоровчий туризм. Він популярний, головним чином, у Чехії, Польщі, Франції, Німеччині, Болгарії, Австрії та, звичайно, в Угорщині. Вона чудово зарекомендувала себе на міжнародному туристичному ринку [5].

При чому роль лікувально-оздоровчого туризму в Угорщині з кожним роком зростає. Досі найпопулярнішим місцем відпочинку вважалося озеро Балатон. Нині найпопулярнішим регіоном став Західно-Задунайський край. У його курорти Шарвар, Бюкк, Залакарош, Кехіду упродовж останніх років вкладали великі кошти. На сьогодні один тільки термальний комплекс у Шарварі має територію 55 тис. м², а площа його відкритих і критих басейнів сягає 36 тис. м² [9].

По бальнеологічним та велнес – готелям готуються спеціальні статистичні показники, що свідчить, що все більше і більше туристів поєднують відпочинок в Угорщині з лікуванням на її курортах. У 2022 р. у спа-готелях зупинилося 751 тисяча туристів, що на 10% більше, ніж у 2015 р. У велнес-готелях зупинилося 917 тисяч відвідувачів, що на 28,4 % більше, ніж у попередньому році (таблиця 1). Тобто, існує позитивна тенденція відвідувань готелів, що надають лікувально-оздоровчі послуги.

Кількість туристів, які відвідали Угорщину за п'ять місяців поточного року, збільшилася на 10,5 % порівняно з аналогічним періодом минулого року.

Всього за перші п'ять місяців поточного року іноземні туристи зупинилися в Угорщині 2,853 млн. разів, що на 9 % більше порівняно з аналогічним періодом 2010 р. При цьому в бальнео-готелях подорожуючі

зупинялися 358 тисяч разів, а у велнес-готелях – 304 тисячі разів (23 % від загального числа), що на 41,7 % більше від показників попереднього року [8]. Найбільше відвідують Угорщину туристи з Німеччини, частка яких на бальнеологічних курортах складає 33,9 %. Друге місце займають туристи з Австрії – 12,5 % [4]. Також приїздить багато туристів з Бельгії, Англії, Франції, Данії, Ізраїлю, Сербії, Італії, США, Румунії та України [4].

Але все таки населення Угорщини є найбільшими відвідувачами бальнеологічних курортів. Вони роблять 58 % поїздок країною з лікувально-оздоровчою метою. медичні і оздоровчі послуги занадто дороге задоволення для угорця середньої ланки суспільства, тому надаються державні субсидії громадянам Угорщини в рамках Національної служби охорони здоров'я для здійснення лікувально-оздоровчих поїздок (10 днів лікарняної відпустки надається щорічно) або ж компанії купують оздоровчі тури для своїх працівників. Найбільше угорці відвідують регіон Балатону, Будапешт та Центральнодунайський регіон. Серед курортних міст – це Хайдусобосло, Шиофок, Хевіз, Егер, Сегед, Печ, Дебрецен та Залакарош. Угорські туристи, які відвідують курорти з метою лікування, витрачають у середньому 41 дол. США на день.

Міжнародні туристи, порівняно до місцевих жителів, є все такі любителями більш сучасних, спеціально збудованих курортних комплексів з сучасними обладнанням купалень, які мають цікаві архітектурні особливості тієї чи іншої лазні (наприклад, турецькі ванни в стилі бароко) та великим переліком послуг бальнеотерапії. Основними показниками при виборі того чи іншого курортного комплексу є гарне обслуговування, велика кількість кваліфікованого персоналу та хороше співвідношення якості послуг і цін на них (ціни у Західній Європі на порядок вищі). Іноземні туристи витрачають на оздоровлення і лікування близько 82 дол. США на день [1, С.54-55].

Туристи Угорщини користуються послугами, зазвичай, 4- або 3-зіркових готелях, водночас у даний час вони частіше обирають 4-зіркові заклади розміщення (порівняно з 2022 р. кількість туристів, які відвідали чотиризіркові готелі збільшилася на 15,4 %, а 3-зіркові – навпаки зменшилася на 0,5%), а також у спаготелях та велнес-готелях (1 275 261 та 1 598 205 туристів відповідно).

Іноземні ж туристи зазвичай користуються послугами 5-ти та 4-зіркові готелями, а також, є позитивна динаміка відвідувань спа- та велнес-готелів.

Якщо говорити про ступінь популярності і відвідуваності серед бальнеологічних курортів Угорщини, то за повідомленням прес-служби «Угорського туризму» найпопулярнішою останнім часом стала північна частина країни, зокрема такі курорти, як Егер, Егерсалок, Мішкольц-Тапольца, Мезекевешд.

Так, у 2021 р. число туристів, які відвідали північний регіон зросло на 5,8 %, а за 9 місяців 2022 р. на 9,7 % більше закордонних та на 5% більше угорських туристів відважились відвідати північний регіон, ніж у 2021 р. Зростання відвідувань відбулося за рахунок рекламної діяльності та різних тематичних акцій. Зокрема, в регіоні з червня по липень здійснювалися гастрономічні тури, а кожного вівторка відвідувачі аквапарків могли придбати квиток значно дешевше. Так само, зростання популярності регіону не обійшлося без закордонних відвідувачів, зокрема були організовані тури для німецьких та румунських журналістів та українських лікарів [6].

Будапешт саме більше відвідують американські, німецькі та румунські туристи. Німці відвідують майже всі курорти країни, проте найбільше їх приїжджає до регіону озера Балатон (особливо влітку). Також виділяють 8 спа-міст, до яких найчастіше їдуть туристи з Німеччини, щоб оздоровитися (головним чином, Домбовар – 65 %, Харкань – 53 %, Хевіз – 52 %, Залакарош – 83%). Австрійських туристів найбільше на курортах поблизу угорсько-австрійського кордону. Це місто-спа Шопрон (68 %) та курорт

Мошонмадьярвар (65 %). Румунські туристи віддають перевагу таким містам, як Дебрецен, Сегед, Мішкольц, Мако, Будапешт.

Українці також віддають перевагу курортам поблизу кордонів України з Угорщиною, зокрема це курорти у Кішварді (55 %) та Ньїредьгазі, Хайдусобосло, Дебрецені.

Сегед найпопулярніший серед сербських туристів (66,5 % від усіх відвідувань). Бюкк відвідують, як правило, ірландці, а Дебрецен є фаворитом серед туристів з Ізраїлю (65 %) та Норвегії (43,6 %).

Також існують певні перспективи розвитку бальнеологічних курортів Угорщини. Головним документом щодо політики Угорщини в галузі туризму є Національна стратегія розвитку туризму на 2015-2023 рр., затверджена урядом 28 вересня 2015 р. [9].

Стратегію розвитку туризму розроблено відповідно до практики Європейського союзу. Було визначено новий підхід - туризм є частиною не тільки економічного сектору, а й життя. Близько 300 млрд. угорських форинтів буде виділено на втілення проектів з розвитку туризму, які можуть у подальшому зацікавити інвесторів (розмір інвестицій близько 1000 млрд. угорських форинтів). Серед найперспективніших напрямів розвитку туризму виділено історико-культурний, діловий та лікувально-оздоровчий туризм [9].

У рамках стратегії наголошується на тому, що до кінця 2023 року Угорщина повинна стати самим популярним місцем для лікувально-оздоровчого туризму в Європі.

Головним елементом є лікувально-оздоровчий туризм на основі термальних вод і розвиток суміжних медичних послуг. В перспективі імідж Угорщини у світовому туризмі буде виглядати як «Цілюща Угорщина». Про це заявив депутат Парламенту країни, секретар Міністерства економіки Балаж Ботос. На його думку, країна має величезний потенціал для розвитку оздоровчого туризму [9].

Лікувально-оздоровчий туризм має розбудовуватися разом із головною туристичною інфраструктурою і головним помічником може стати

гастрономічний туризм, який входить у 8 Health-related Tourism Segments (систему взаємодіючих сегментів туризму, що має відношення до здоров'я), серед яких: медичний туризм, стоматологічний туризм, SPA-туризм, wellness-туризм, спорт-туризм, кулінарний туризм, туризм пенсіонерів, туризм людей з обмеженими можливостями [7].

Представники оздоровчих і лікувальних установ старанно стежать за науковими новинками і впроваджують їх у життя. На курортах, таких як, наприклад, Хевіз, лікуються онкологічні захворювання методами квантової медицини. У санаторіях застосовується «рибна терапія» - незамінний засіб лікування тяжких шкірних захворювань, таких як псоріаз, лускатий лишай і екзема. Високий рівень розвитку медицини, застосування матеріалів та обладнання західноєвропейської якості при сенсаційно низьких цінах приваблюють туристів з усього світу [9].

На даний час напрочуд рентабельно вкладати кошти в лікувально-оздоровчий туризм країни, оскільки Угорщина має надзвичайні геотермальні характеристики, новітнісінькі в області термічної утилізації води та характеризується високими показниками розвитку медичної освіти.

Великі капіталовкладення за останні роки:

- Відкрито третій готель мережі Hilton у Вишеграді (40 км від Будапешта). Це п'ятизірковий готель дванадцятиповерховий, розрахований на 211 номерів, з конференц-залами та президентським номером.
- У місті Дебрецен виділено 10 млрд. форинтів на поточні ремонтні роботи та розширення спа-готелів. Близько 2,5 млрд. форинтів витрачено на плавальні басейни, 2,2 млрд. форинтів – на розширення можливостей спа, 5,3 млрд. форинтів – на будівництво 4-зіркового готелю (відкритий у 2010 році).
- Консорціум Aquaprofi і Proform виграв тендер на будівництво чотиризіркового готелю в місті Залакарош. Розмір інвестицій – 2,7 млрд. форинтів. Готель матиме 220 номерів та належатиме до готельного ланцюга Park Inn, що є частиною Rezidor Hotel Group.

- Iberalta Group (Іспанія) підписала низку контрактів, пов'язаних з інвестуванням будівництва туристичних комплексів на території купалень Тисакечке та Сольнок.
- Угорські інвестори відкрили п'ятизірковий спа-готель у Шарварі. Готель «Spirit Hotel Thermal Spa» налічує 273 двомісних номерів. Його конференц-зал розрахований на 500 гостей, а курортна територія разом з 22 басейнами займає 10 000 км².
- Угорська компанія «Mellow Mood Group» планує завершити перетворення малоперспективного готелю поблизу Виставкового центру в Будапешті на чотиризірковий заклад розміщення, який нараховуватиме 160 номерів, а також матиме конференц-зал, розрахований на 250 чоловік. Загальна сума інвестицій – 8 млрд. форинтів.

Серед нових запропонованих проектів:

1) розбудова курорту у селищі Кестхей: будівництво чотиризіркового велнес-готелю на 172 номери з можливістю розміщення 2000-2500 осіб; 400 апартаментів. Розмір інвестицій складає 25 млрд. форинтів;

2) створення парку здоров'я преміум-класу у Капуварі. Дво-, чотири- та п'ятизіркові лікувально-оздоровчі готелі розраховані на 200 номерів. Також передбачається створення медичного центру. Комплекс медичних послуг включатиме лікувальні водні процедури, унікальні вуглекислі ванни, гідротерапію, електролікування та інші лікувальні програми. Крім того тут будуть створені усі можливості для проведення культурних заходів, конференцій тощо. Загальна сума інвестицій: 63 млн. євро [3, С.8-9].

3.2. Бальнеологічні комплекси, термальні курорти та купальні Угорщини

Термальний курорт «Хевіз»

Це один з найпопулярніших і відомих мінерально-термальних джерел Угорщини. Він розташований біля підніжжя гірського хребта Кестхей і представлений у вигляді кратера гейзера, який заповнює термальна вода, температура якої становить 38°C. У всьому світі, подібне даному, можна побачити тільки в Ісландії. Курорт озера Хевіз функціонує цілий рік і зима тут не перешкода, а швидше за все навіть надає пікантності цьому місцю. Але найпрекраснішим сезоном вважається кінець літа, коли озеро приміряє на собі прекрасне оздоблення втілене червоними ліліями, які в тисячному кількості покривають плесо озера прекрасними квітками, завезеними сюди з Індії.

Тут побудовані комфортабельні санаторії, приватні готелі зі спа-комплексами (додаток Б). Курорт дуже затишний: чистий, доглянутий, з акуратними будиночками і великою кількістю зелені. Найкрасивіша вулиця Хевіза - квітуча алея Вілмоша Шульхоффа (Dr. Schulhof Vilmos sétány).

Це незвичайної краси озеро розташоване в самому кратері згаслого вулкана. Місцеві жителі твердять, що саме про це місце обіцяє казка про живу і мертву воду, адже сила лікувальних властивостей її вважається найвищою в Європі. Джерело з термальною водою вибивається на поверхню майже з 40 метрової глибини, притому, що глибина самого озера варіює в діапазоні 1,5 - 2-х метрів. Повне коло циркуляції, вода здійснює протягом двох діб, тому вона завжди чиста і не замунена.

Склад води в озері є сірчаним і лужно-гідрокарбонатних.

Завдяки проникненню таких елементів як: вуглекислота, сульфіді і сірка - організм ніби зцілюється зсередини. Для людей, які страждають від хронічних захворювань і післяопераційних запальних процесів, ожиріння, гормональних збоїв, захворювання системи кровообігу - особливо рекомендовані процедури, даної водою.

Перед поїздкою на термальний курорт «Хевіз» необхідно проконсультуватися у лікаря. Протипоказано приймати процедури даного термального курорту людям, страждаючим на хронічні захворювання серця, астматикам, алкоголікам та порушеннями ниркової діяльності. Також не рекомендується купатися у воді озера Хевіз дітям.

По приїзду на курорт «Хевіз» висококваліфіковані, досвідчені лікарі підберуть особистий курс лікування, який буде відповідати характеру захворювання. Курс лікування в середньому займає 2-3 тижні. По мимо лікувальних купелей відпочиваючі отримають цілий спектр різних оздоровчих процедур. Для лікування захворювань використовують не тільки термальну воду, насичену мінералами, але і мул з дна.

Озеро Хевіз не призначене для пляжного відпочинку, в класичному розумінні. Перебування в термальній воді озера не повинно перевищувати більше 1,5 години на день, навіть для абсолютно здорової людини.

Термальний курорт «Балатонфюред»

Невелике курортне містечко Балатонфюред розташувалося в 120 км. від Будапешта (столиця Угорщини) на мальовничому березі озера Балатон. З перших прийомів, відпочиваючих за цим курортом закріпилася репутація кращого курорту-лікарні для людей з різними захворюваннями серцево-судинної системи. Тому, велика кількість людей прагне побувати на курорті Балатонфюред, адже думка про нього складена не одним поколінням, і після відпочинку тут люди отримують бажане зцілення і полегшення.

Цілющі властивості тутешньої термальної води таяться в її складі, а це неймовірно величезна частка вуглекислоти - 1100-1400 мг/л. Лікування даною термальною водою відбувається як у вигляді купань, так і у вигляді прийняття її всередину. В останньому випадку лікувальні властивості проявляються на лікуванні шлунково-кишкового тракту, а що стосується першого пункту - купання - то це найкращий вплив на систему кровообігу, що є результатом зниження навантаження на серцевий м'яз. На цій території споруджена клініка державного значення, яка займається питаннями, що стосуються кардіології.

На даний момент клініка обладнана за сучасними новими технологіями і має терапевтичну базу найвищого рівня, що дозволяє надавати допомогу на високому рівні для людей, які страждають на різні захворювання серцево-судинної системи. Але головна особливість клініки полягає в наданні лікування та реабілітації хворих, які перенесли інфаркт або хірургічне втручання. Категоричною заборобою проходження лікування процедурами курорту Балатонфюред категорично не рекомендується для людей, які страждають на різні захворювання пов'язані з щитовидною залозою.

Термальний курорт «Залакарош»

Неподалік від закінчення Балатону в західній його частині, розташований курорт Залакарош. Цілюща вода, яка нині використовується в лікувальних цілях, була виявлена ??тут зовсім випадково. У шістдесятих роках на цій території проходили пошуки «чорного золота» - нафти, але виявили не менше цінне надбання - термальне джерело з мінеральною водою. З тих часів тихе, маловідоме селище під назвою Залакарош, знайшло високу популярність і справжнє визнання, як курорту, серед відпочиваючих.

Води купалень Залакарош рекомендовані при різних захворюваннях органів дихання, опорно-рухового апарату, а також при захворюваннях в гінекологічній області. На території курорту недавно звели аквапарк, що приваблює ще більше молодого покоління, в перспективі оздоровитись, відпочити і весело провести час.

Курорт « Мішкольц-Таполца»

Східна частина Угорщини славиться своїм термальним курортом під назвою Мішкольц-Таполца.

Вода цих термальних джерел була в широкому побуті ще з XVI століття. Але план використовувати цінні дари природи з'явився тільки в 1717 році. Офіційний статус курорту Мішкольц-Тапольца отримав тільки в 1934 році. Купальні цього курорту підлягали реконструкції, остання з яких закінчилася у 2002 році, але модернізація купальні триває і до цього дня. Ця унікальна

купальня займає дуже значиму територію в 7 га, а джерела, які постачають її цілющою водою, і сама купальня знаходяться в карстових печерах. Загальна площа води, яка є складовою її басейнів, становить 4500 кв.м.

Температура води в купальнях коливається від 24 до 43 °С. Склад солей дуже високий (1000 мг/г), це дозволяє перебувати у воді не лімітований час. Цілющі властивості води використовують для лікування шлунково-кишкового тракту, серцево-судинної системи, опорно-рухового апарату та органів дихання.

Бальнеологічний комплекс «Сечені»

Сечені входить до числа найбільших бальнеологічних курортних комплексів у всій Європі. Першу купальню тут відкрили в 1881 році, але протягом XX століття вона пережила не одну перебудову, які полягали в її розширенні. Остання така реконструкція закінчилася в 1999 році, і на цей раз тут були встановлені різні гідромасажні механізми та атракціони.

Температура води в кожному басейні має свою позначку, але коливається в межах 26 - 40° С. Поруч з купальний відкрито бювет, де можна оцінити смакові якості мінеральної води, яка так цінується своїми лікувальними властивостями. Її використовують при лікуванні таких захворювань як: хронічні захворювання суглобів, захворювання опорно-рухового апарату та серцево-судинної системи.

Купальні «Кирай»

З часів турецького правління, в 1665 році, було закладено будівництво термальної купальні «Кирай». Вода до купальні надходить з джерел, які знаходяться поряд з купальнею «Лукач». Генеральна реконструкція купальні «Кирай» відбулася в 1950 році.

Температурний поріг води в межах 26 - 40 °С. Цілющу термальну воду купальні рекомендують для хворих із захворюваннями опорно-рухового апарату, людям які проходять реабілітаційний курс після операцій і травм, пов'язаних з ортопедією, а також при лікуванні розладів нервової системи.

Комплекс бальнеології «Лукач»

Бальнеологічний комплекс «Лукач» був заснований ще в XII столітті, точніше в цей період тут були побудовані перші купальні. Їх побудували поблизу монастиря. Під час правління турецької імперії, цілющу воду джерел використовували не тільки як панацею від різних захворювань, а ще й як рушійну силу - для роботи млинів.

При купальні спорудили бювет в 1937 році, а з 1979 року тут функціонує і денна лікарня, з моменту відкриття якої тут успішно проходять лікування страждають на артроз і ревматизм. Свідченням позитивного результату є таблички на стіні будівлі. Кожна така табличка належить людині, яка тут зцілилась. 1999 приніс із собою безліч корисних впроваджень - реставрацію: масажні пристосування та інші новинки, які підвищили комфортність і результативність лікування на даному курорті.

Температура води в басейнах в діапазоні 22-40 °С. Купальні комплексу «Лукач» відомі лікувальними властивостями проти захворювань нервової системи, опорно-рухового апарату і у випадках реабілітацій після перенесених травм і операцій на суглобах і в цілому в ортопедичному напрямку.

Оздоровчий курорт «Хайдусобосло»

Виникнення даного курорту приписують з проведенням тут геолого-розвідувальних робіт на початку XX століття. У пошуках нафти геологи виявили щось цінніше - фонтан лікувальної води, який вирвався на поверхню в результаті буріння. Термальна вода володіє підвищеним вмістом у своєму складі наступних хімічних елементів: йод, бром, титан, бітум, мідь, ванадій, цинк, барій. Завдяки такому унікальному складу воду з джерела стали називати «киплячим золотом».

Такий дивовижний склад, яким володіє вода, виявився незамінним при лікуванні захворювань хребта, суглобів, м'язових болях, невралгіях. Спортсмени, які здобули травми під час тренувань і змагань отримували тут істинне зцілення. Жінки, які страждають на захворювання пов'язані з

гінекологією і безпосередньо з безпліддям, знаходили здоров'я і радість материнства.

З року в рік курорт розширювався. На даний період часу курортно-лікувальний комплекс «Хайдусобосло» складається з трьох закритих басейнів. Температура води в них в діапазоні 32-38 °C.

Спочатку 2000-х в Хайдусобосло відкрили перший в Угорщині аквапарк. Тут представлено безліч гірок різних рівнів, загальна протяжність яких понад 1000 метрів.

Купальні Графа Сечені

Унікальні купальні з не менш цікавою назвою, розташовані на території столиці Угорщини. Вона входить в число найбільш масштабних купалень Європи. Назва купалень прямо пов'язана з дворянської сім'єю, а саме - Іштваном Сечені, який спорудив термальні купальні. Цим він привніс неоціненний вклад не тільки в культурну, а й технічний та економічний розвиток країни. Купальні Графа Сечені знаходяться в районі Пешта.

Знахідка настільки неоціненного багатства була зовсім випадковою. У районі міського парку в ті часи (друга половина XIX століття) прохідники виробляли глибоке буріння землі і наткнулися на термальне водосховище. Розташоване воно на глибині 970 метрів. Температура води цього термального пласта становила +74°C. У перший час в місці виходу джерела, була споруджена дерев'яна арка. Але через час було прийнято рішення зробити відвідування купалень загальнодоступним для населення.

Підтримці купалень в охайному вигляді надають дуже високе значення. Щорічно купальні закривають на профілактичні процедури. На даний момент вони великою популярністю користуються.

Комплекс має класичну будову: парилки, гарячі ванни, відкриті і закриті басейни. Так як в кожному з басейнів вода має різну температуру, то кожен з басейнів підходить для різного проведення часу. Басейни з високими температурами, як не можна краще, підходять в зимовий період, з середніми -

для розслаблення, спілкування, гри в шахи, а ось з більш низькими - для плавання.

Про цілющу силу води цієї купальні ходять чутки, що стік мінеральної води йде в місцевий зоопарк, а працівники зоопарку кажуть, що саме завдяки унікальним цілющим властивостям, сімейство бегемотів приносить приплід. І це при тому факті, що в неволі бегемоти не дають потомства.

Купальні «Геллерт»

У підніжжя гори Геллерт під землі б'ють ключі з цілющою термальною водою. Ці цілющі купальні відомі світу ще з середини минулого століття, але настільки глобальне ставлення і підхід до лікування термальними водами і грязями, прийшло небагато пізніше.

Купальні Геллерт цінні своїм унікальним вмістом хімічних елементів у воді: магnezії, кальцій, радій, гідроген-карбонати, натрій, хлориди, фторидіон, водень. Вода даних купалень показана людям із захворюваннями опорно-рухового апарату, серцево-судинної системи, а так само дихальної системи і шкірних захворювань.

У купальні Геллерт в довоєнний час, водна гладь була покрита загартованим склом, яке здатне витримати людську вагу. Зала була освітлена містичним місячним світлом, промені якого проникали через розсувний дах, а запрошені гості прогулювалися в такій незвичній обстановці. Але, на превеликий жаль, війна знищила таке дивне творіння.

Одним з головних моментів є той, що в зимовий період функціоную як один відкритий басейн і 5 купалень. Дуже важливим є дотримання дисципліни, а саме купатися можна тільки в гумових шапочках. У випадку не дотримання, адміністрація попросить залишити купальню.

Висновки до третього розділу:

Угорщина цікава країна, вона має невелику територію, володіє гарними та цілющими бальнеологічними ресурсами, що є основою для створення більше ста бальнеологічних курортів.

В Угорщині попитом в умовах сьогодення користуються оздоровлювальні та екскурсійні тури – найчастіше туристи відвідують озера Балатон і Хевіз або столицю Будапешт.

В Угорщині зареєстровано 1372 термальні джерела, 81 джерело мінеральних вод, 315 джерел лікувальних вод, 5 лікувальних печер, 5 місць видобування лікувальної грязі, 1 мофета (суха купальня), 385 населених пунктів з термальними купальнями, 13 всесвітньовідомих термальних курортів, 39 атестованих лікувальних купалень, 9 з яких розташовано у Будапешті. У 1937 р. на Міжнародній Конференції у справах купалень був обраний купальною столицею світу.

ВИСНОВКИ

1. Туристично-рекреаційний потенціал має величезний вплив на економіку країни та регіонів, забезпечуючи доцільне застосування і збереження природних, екологічних, культурних, історичних та інформаційно-пізнавальних ресурсів Угорщини. Створення туристичного потенціалу країни зумовлено перспективою використання туристичних ресурсів в організації і розвитку туристичної діяльності на певній території. Здатність суб'єктів туристичної діяльності результативно користуватися туристичним потенціалом регіону забезпечуватиме ефективний розвиток як суб'єктів туристичної індустрії, так і регіону.

Туристично-рекреаційний потенціал будь-якої території має складну ієрархію й охоплює в себе чимало частинок з великою кількістю компонентів. Туристично-рекреаційний потенціал території розглядається як сукупність чотирьох основних компонентів: природно-ресурсної, історико-культурної, економічної та соціальної, які взаємопов'язані й взаємодіють між собою.

2. Призначення туристичних ресурсів полягає в тому, що вони є основою для створення туристичного продукту і його складових. Вони складаються із різних природних, культурно-історичних, а також соціально-економічних об'єктів і явищ, які придатні бути основою для надання туристичних послуг. Важливою рисою туристичних ресурсів є те, що після їх використання туристами їх корисні властивості зазвичай зберігаються, не зникають і не знищуються. У цьому ракурсі вони відіграють роль засобів праці у туризмі, в наслідок чого можуть бути зроблені різноманітні за своїм характером туристичні продукти.

3. Сьогодні існує три головних підходи до тлумачення сутності інфраструктури рекреаційно-туристичної сфери (РТС): як особлива сфера застосування праці (теоретико-економічний), як сукупність матеріальних

об'єктів (структурний) та як сукупність певних галузей господарювання та видів економічної діяльності (функціональний).

4. Одним із масових, популярних та найбільш давніх (відомих з античних часів) напрямків медичного туризму є лікувально-оздоровчий туризм. Важливим осередком, де останнім часом швидкими темпами розвивається лікувально-оздоровчий туризм є Угорщина. Це унікальна країна, яка займаючи зовсім незначну площу, має такі потужні бальнеологічні ресурси, які стали основою для створення понад ста бальнеологічних курортів. Великим попитом в Угорщині в сучасних умовах користуються оздоровлювальні та екскурсійні тури – найчастіше туристи відвідують озера Балатон і Хевіз або столицю Будапешт.

На території країни зареєстровано 1372 термальні джерела, 81 джерело мінеральних вод, 315 джерел лікувальних вод, 5 лікувальних печер, 5 місць видобування лікувальної грязі, 1 мофета (суха купальня), 385 населених пунктів з термальними купальнями, 13 всесвітньовідомих термальних курортів, 39 атестованих лікувальних купалень, 9 з яких розташовано у Будапешті.

5. В роботі детально описано бальнеологічні комплекси, термальні курорти та купальні Угорщини, а саме: термальний курорт «Хевіз», термальний курорт «Балатонфюред», термальний курорт «Залакарош», курорт « Мішкольц-Таполца», бальнеологічний комплекс «Сечені», купальні «Кирай», комплекс бальнеології «Лукач», оздоровчий курорт «Хайдусобосло», купальні Графа Сечені, купальні «Геллерт».

Джерела з Інтернету

549

Сторінка 40 з 42

Джерела з Бібліотеки

9	Студентська робота	ID файлу: 1010371509	Навчальний заклад: Open International University of Hu	60 Джерело	1.02%
10	Студентська робота	ID файлу: 1015274614	Навчальний заклад: Open International University of Hu	28 Джерело	0.74%
15	Студентська робота	ID файлу: 1015011822	Навчальний заклад: Open International University of Hu	19 Джерело	0.37%
21	Студентська робота	ID файлу: 1010104038	Навчальний заклад: Open International University of Hu	2 Джерело	0.27%

23	Студентська робота	ID файлу: 1013389498	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.22%
28	Студентська робота	ID файлу: 1011325788	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.14%
35	Студентська робота	ID файлу: 1013047296	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.1%